

Det kongelige Kultur- og Kirkedepartement

Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår ref. 200900507-109 /020 &13

Deres ref. 2009/00870 KU GHE:amb

ADMINISTRATIVT VEDTAK

Delegert myndighet § A-07

Vedtaksdato

10.12.2009

Sak nr.

1309/09

Kultur

**HØRINGSSVAR - NYE TIDER - NYE TAKTER? EN GJENNOMGANG AV
RIKSKONSERTENES VIRKSOMHET**

Vi har mottatt Difi-rapport 2009:3: *Nye tider – nye takter? En gjennomgang av Rikskonsertene* og vi er, som høringsinstans, bedt om å gi en uttalelse av gjennomgangen.

Fylkesrådmannen har gått gjennom dokumentet og avgir følgende uttalelse:

UTTALELSEA: Om Skolekonsertene

1. Innenfor skolekonsertordningen er det viktig å foreta et skille mellom programansvar og produksjonsarbeid.
2. Skolekonsertene er del av Den kulturelle skolesekken (DKS) og må integreres i ordningen. Skal vi få det til må fylkeskommunene overta 100 % av programmeringsansvar for skolekonsertene. Det er uryddig å dele på programansvaret innenfor musikk, mens fylkeskommunen har 100% programansvar for de andre uttrykkene.
3. For å ivareta sin kompetanse mener Rikskonsertene (RK) det er viktig å produsere konserter. Det kan RK selvsagt fortsette med, som produsent av konserter med høy kvalitet vil RK kunne gi fylkeskommunene tilbud om konserter, på samme måte som for eksempel Nasjonalmuseet tilbyr utstillinger og Scenekunstbruket tilbyr Scenekunstproduksjoner.
4. Behovet for musikkproduksjoner av høy kvalitet vil øke når også DKS-tilbudet til videregående skole blir fullt bygd ut. Som produsent vil RK også her ha en viktig rolle

Postadresse
Serviceboks
2626 LILLEHAMMER
Org. nr. 961382335

Besøksadresse
Kirkegaten 76
Bankkonto: 2000 09 50018
E-post: postmottak@oppland.org

Saksbehandler:
Helge Johan Øye
Telefon: +47 6128 9000
Telefaks: +47 6128 9495

B: Om Barnehagekonsertene

1. Barnehagekonsertordningen fungerer meget godt og må fortsette. Her har fylkeskommunen programansvaret og programmet består av gode produksjoner fra hele RK-nettverket.
2. Ordningen bør utvides. Barnehagereformen gjør at presset på denne ordningen er stor. Mange barnehager, som ønsker det, er ikke med.

C: Om Ressurs og utviklingssenter

1. Ressurs og utviklingssenteret er en viktig del av RK's rolle som nasjonalt kompetansesenter innen musikkformidling til barn og unge. At man har et miljø som både samler ulike ressurstilganger og utfordrer og inspirerer fagmiljøene er viktig for den jobben vi gjør i fylkeskommunene.
2. Et styrket samarbeid mellom produksjonssiden (både innad i RK og til produsentene i fylkeskommunene) og ressurs/utviklingssiden vil kunne være viktig for en videre utvikling av skolekonsertene og musikkformidling til barn og unge.

D: Om Offentlige konserter

1. Rikskonsertene er en viktig aktør for formidling av konserter av høy kunstnerisk kvalitet i distriktene og sentrene i Oppland. For de fleste arrangørene i vårt område er den økonomiske risikoen ved å satse på å arrangere konserter med profesjonelle utøvere så stort at tilbudet bare er sporadisk. For Oppland vil en økt satsing på offentlige konserter være ønskelig.
2. Et samarbeid mellom for eksempel skolekonsertene og offentlige konserter vil kunne utnytte det store antallet profesjonelle musikere som turnerer på skolene på dagtid. Gjennom å videreutvikle skolekonsertene kan de produseres i utvidede versjoner som også kan spilles på kveldstid. En slik utnyttning av ressursene vil kunne bidra til å øke tilbudet om konserter med profesjonelle utøvere i distriktene.
3. Rapporten mangler i stor grad et perspektiv på publikum og publikumsutvikling. Hvordan kan Rikskonsertene nå fram til den delen av publikum som av ulike årsaker ikke benytter seg av kulturtilbudet? Hva skal Rikskonsertene sin rolle være?

Andre kommentarer

Kultur- og kirkedepartementet har gitt Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) i oppdrag å gjennomgå Rikskonsertenes virksomhet. Bakgrunnen er Løkenutvalgets sluttrapport som ber Kulturdepartementet om å "vurdere en gjennomgang av Rikskonsertenes rolle i norsk musikkliv."

I motsetning til utviklingen i Sverige der Rikskonsertene legges ned fra og med 2011 og de fleste oppgaver delegeres til regionene, foreslår Difi at Rikskonsertene fortsetter som før med noen få endringer. Gjennomgangen er ganske omfattende og i denne sammenhengen går vi derfor rett på anbefalingene Difi gjør, og kommenterer med henvisning til det øvrige innholdet i rapporten.

Rikskonsertenes oppdrag er å bringe levende musikk ut til hele Norge. Da Rikskonsertene ble opprettet for drøyt 40 år siden, var dette oppdraget viktig fordi det var mangel på slike tilbud også i de store byene. Skolekonsertene var en del av Rikskonsertene fra starten av. Ettersom man forutsetter at det er ”armlengdes avstand” mellom Departement og Rikskonsertene regner man ikke med at det er et problem at et statlig forvaltningsorgan driver kunstnerisk produksjon.

Formålet med Rikskonsertenes virksomhet er å gjøre musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for flest mulig. I tillegg skal Rikskonsertene fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse. Virksomheten skal målrettes og ressursene skal utnyttes best mulig.

De to store oppgavene til Rikskonsertene er konserter til barn og unge og offentlige konserter. *Barn og unge-avdelingen* samarbeider med fylkeskommunene om skolekonserter og barnehagekonserter. Alle landets kommuner (med ett unntak) omfattes av skolekonsertordningen som formidler mellom 9 og 10 000 konserter i året. 9 av fylkeskommunene, deriblant Oppland, deltar i samarbeidet om barnehagekonserter. Barne og ungdomsavdelingen har også etablert et *Ressurs- og utviklingssenter* som arbeider med å styrke samarbeidsrelasjonene med fylkeskommunene og bidra til at andre fagmiljøer utvikler kompetanse på musikkformidling til barn og unge. De *offentlige konsertene* omfatter 300-350 konserter fordelt på ca 80 kommuner. Konsertene arrangeres i samarbeid mellom Rikskonsertene og lokale arrangører/spillesteder. I tillegg til disse store avdelingene gjennomfører Rikskonsertene også en rekke prosjekter og satsinger som ”Hele Norge synger”, INTRO-programmet og Oslo World Music Festival og Utenlandsvirksomheten som formidlerer/utveksler norske og utenlandske musikkproduksjoner.

Rikskonsertene opererer i dag i et helt annet kulturelt landskap enn da institusjonen ble opprettet for drøyt 40 år siden. Rapporten summerer opp situasjonen i dag:

- Antall profesjonelle musikere har økt kraftig siden 1970-tallet, og de har i dag vesentlig bedre kompetanse, både formelt og reelt.
KOMMENTARER
 - Dette er også situasjonen regionalt, selv om det er en stor konsentrasjon av musikere rundt de store byene.
 - En annen situasjon er at musikkutdanningen har lagt vesentlig større vekt på formidling.
 - Musikerne har også en bredere musikalsk orientering, med erfaringer innenfor flere stilarter og i samarbeid med kunstnere innenfor andre uttrykk.
- Fylkeskommuner og konsertarrangører har mer ressurser, bedre kompetanse og bredere nettverk, noe som gjør dem bedre i stand til å skaffe utøvere og arrangere uten bistand fra sentralt hold. Fylkeskommunene har dessuten sine egne til dels godt kvalifiserte produsenter. Dette reduserer behovet for en nasjonal aktør for konsertproduksjon.

KOMMENTARER

- Det er et understatement når rapporten sier at fylkeskommunene har egne til dels godt kvalifiserte skolekonsertprodusenter. Totalt sett har produsentene i fylkene mer erfaring enn produsentkollegiet blant de aktive produsentene i Rikskonsertene. Derfor er ikke bare behovet for en nasjonal aktør innenfor konsertproduksjon redusert – for fylkene er behovet ikke til stede. For Rikskonsertene som institusjon kan det å være aktive produsenter ha en verdi.
- Infrastruktur og kommunikasjonsmuligheter er blitt vesentlig bedre, bl.a. slik at publikum er langt mer mobile. Dette reduserer betydningen av geografisk avstand til spillesteder.

KOMMENTARER

- Likevel er det slik at det er en relativt høyere terskel for konsertdeltakelse jo lengre fra sentrene man bor. Når kulturrådets LOK-midler ble borte, ble det tydelig at behovet for satsing på desentraliserte konserter er sterkt til stede.
- Skal Rikskonsertenes nå formålet om at konsertene skal være tilgjengelig for flest mulig, kan man ikke satse på å nå nye publikumsgrupper ved å overse terskelen som lang reisetid og ukjente spillesteder utgjør.
- Publikum har langt større kjøpekraft, interessen for levende musikk har bredt seg til nye grupper, og det er i noen grad alternative leverandører av levende musikk også i distrikts-Norge. Dette utgjør et voksende marked for andre aktører enn Rikskonsertene når det gjelder produksjon og formidling, og dette øker betydningen av å markedsføre Rikskonsertenes konserttilbud.

KOMMENTARER

- Likevel krever det et marked å arrangere konserter, I et fylke som Oppland, med små plasser og spredt bebyggelse er det bare få kommersielle arrangører (og knapt nok de) som har mulighet til å arrangere slik at resultatet er et økonomisk overskudd. Arrangørene er derfor avhengig av offentlig engasjement for å kunne finansiere konsertene.
- Skulle Rikskonsertenes tilbud forsvinne fra Oppland, ville det bety et behov for økt regionalt engasjement for å opprettholde et konserttilbud i fylket. Ressursene til dette finnes ikke i dag.
- Det er en utvikling mot mer sjangerovergripende uttrykksformer, ikke bare innenfor musikken, men også på tvers av kunstuttrykk. Samtidig er kunst og kultur blitt gjenstand for større politisk prioritering, bl.a. uttrykt ved *Den kulturelle skolesekken*, som bidrar til å bringe en rekke kunstuttrykk inn i skolen, også i ”tverrkunstneriske” former. Rikskonsertene har ikke lenger en arena for seg selv i skolen.

KOMMENTARER

- Den tverrkunstneriske kompetansen som fylkene nå har bygd opp gjennom sine formidlingsorganisasjoner og som ulike festivaler og arrangører har opparbeidet med arbeid på tvers av sjangere og uttrykk har ingen parallell sentralt, der de ulike statlige institusjonene ikke før helt nylig har vist vilje til samarbeid.
- Samordningen av kunstproduksjonen i Den kulturelle skolesekken gjøres vanskeligere

ved at Rikskonsertene har en obligatorisk andel av programmet. Det er nødvendig å komme fram til en mer fleksibel måte å formidle Rikskonsertenes konsertproduksjoner på enn gjennom en fast rotering som ikke samsvarer med den helhetlige programmeringen som for eksempel Kulturmenyen i Oppland prøver å få til.

Mange av de trekkene som er nevnt over summerer Difi opp, med at Rikskonsertenes dominerende posisjon som produsent og formidler av levende musikk er redusert. Rapporten konkluderer med følgende anbefalinger:

1. Satse videre på dialog og samarbeid

Samarbeid og dialog er viktig, ikke bare for å få impulser utenfra, men også for at Rikskonsertenes kulturpolitiske oppdrag bør ses på som et samarbeidsprosjekt.

a. Samarbeid for bedre ressursutnytting

Gjennom å kombinere ulike økonomier kan man få til mer enn alene. F.eks i samarbeid med andre institusjoner som får tilskudd for produksjon.

b. Samarbeidet innenfor Den kulturelle skolesekken (DKS)

Her er det en utfordring å få til en fleksibel lokal tilpasning av skolekonsertene til Den kulturelle skolesekken. Vår oppfatning er at den beste måten å få til et godt samarbeid er gjennom å utvikle Rikskonsertenes rolle som ressurs og kompetansesenter (som inkluderer konsertproduksjon) og fylkeskommunen som produksjons- og programansvarlig.

2. Fortsette overgangen til ressurs- og utviklingssenter

Mens Rikskonsertene selv mener at de er nødt til å ha en andel på minst 25 % av skolekonsertproduksjonen for å ha troverdighet som ressurs- og utviklingssenter, mener difi at denne prosenten på lengre sikt kan reduseres. De viser til bl.a. at det ikke er noen fylkeskommuner som har krevd å overta all produksjon. Oppland har ovenfor Rikskonsertene sagt at vi er klar til å ta hele programansvaret. Under inngåelsen av de nye samarbeidsavtalene var dette ikke tema. Fra Oppland sin side har også spørreskjemaet som difi sendte ut til fylkeskommunene blitt svart på på operativt nivå, og her er det ikke slike fordelingsspørsmål som er sentrale. Det antydes at det er fare for redusert kvalitet av konsertene dersom fylkeskommunene overtar skolekonsertene og barnehagekonsertene fullt ut. Utviklingen i Sverige kan tyde på det sier de. Nå er situasjonen i Norge og Sverige ganske forskjellig, og så lenge ressursene til å produsere og drive skole- og barnehagekonsertene ikke reduseres ved en overgang til fylkeskommunal drift av tilbudet, så er det ingen grunn til å tro at kvaliteten reduseres når fylkene tar over. For under halvparten av ressursen produserer fylkeskommunene rundt 60% av konsertene. Selv om difi ikke har alle tallene og ikke kan gå god for hvilke feilkilder som kan ligge i dette regnestykket (rapportens s. 51 og 52), viser tallene tydelig at det kan være god økonomi å overføre programmeringsansvaret for barnehage- og skolekonsertene til fylkeskommunene.

Innenfor de andre kunstartene ligger det ikke noen produksjonsføringer som den 25% - andelen Rikskonsertene insisterer på. Likevel har de andre nasjonale aktørene i Den kulturelle skolesekken stor faglig troverdighet og autoritet. Rikskonsertene kan fortsette å være en produserende enhet, men man bør vurdere å endre sin samarbeidsform, for eksempel på samme måte som Nasjonalmuseets tilbud innenfor visuell kunst. Her er tilbudet så godt at fylkene kjøper turneene likevel. Avtalen mellom Nasjonalmuseet og fylkene er et eksempel på at det går an å gå inn i samarbeidet mellom sentrale og regionale aktører og samtidig ha full respekt for hverandres faglighet og ulike roller i samarbeidet.

Ressurs og utviklingscenteret er finansiert av en abonnentavgift som kommunene betaler til Rikskonsertene for å motta skolekonsertene. Disse midlene gikk fram til 2007 til fylkeskommunene og bidro til mye utviklingsarbeid regionalt. Dette skal vi ikke gråte mer over. Det er fornuftig bruk av pengene at de går til utviklingsarbeid på skolekonsertområdet.

a. Utvidelse til videregående skole

Her er et område der Oppland fylkeskommune har over 10 års erfaring. Hvilken rolle Rikskonsertene og fylkeskommunene her skal fylle er interessant å diskutere.

3. Legg klarere føringer for offentlige konserter

På dette punktet er ikke difi klokkeklare i sin anbefaling. De lanserer en tenking som innebærer at Rikskonsertene, for hvert tiltak de gjennomfører for å øke publikumsoppslutningen og inntektene, må gjennomføre et eller flere tiltak som skal ivareta ikke-inntektsbringende hensyn. Dette er en diskusjon som både omfatter sjanger og geografi, og som vi regner med at det regionale politiske nivået gjennom kommuner og fylkeskommuner blir del av.

4. Legg en bred og inkluderende strategiprosess

Difi anbefaler at det i arbeidet med en strategiplan for 2010-13 legges opp til en prosess som inkluderer at alle i Rikskonsertenes organisasjon internt har forståelse for en rolleforståelse som inkluderer samarbeid og dialog med f.eks. fylkeskommunene. Dette er en prosess og en diskusjon som bør ende opp i en mer definert avklaring av rollene i samarbeidet. Difi antyder at det er fylkeskommunene som bør ha det operative ansvaret og der Rikskonsertene tar en tilrettelegger- og pådriverrolle. Det er en strategi vi i tilfelle er helt enig i.

5. Strategisk bruk av kommunikasjon

Både for offentlige konserter og for skole- og barnehagekonserter er informasjon en viktig suksessfaktor. For å skape en forståelse for viktigheten av det arbeidet som Rikskonsertene gjør innefor alle sjangre er det viktig at informasjons- og kommunikasjonsarbeidet er godt. Her anbefaler difi en bedre utnyttelse av Rikskonsertenes hjemmesider, blant annet ved å gi en bedre innsikt i Rikskonsertenes arbeid og ved å åpne for mer interaktivitet på sidene. Samtidig som Rikskonsertene

også blir mer aktive innenfor sosiale medier.

6. Videre arbeid med ressursutnytting

Det ligger i anbefalingen at Rikskonsertene må finne bedre redskap for å beregne ressursutnyttingen. Det understrekes ikke at det for skolekonsertene kanskje er for god ressursutnytting, på den måten at konsertene i skolekonsertsystemet ofte blir små og lite påkostet. Et arbeid med å kunne utnytte konsertene laget for skoler eller barnehager til familiekonserter eller offentlig visning på ettermiddag og kveldstid kan være en måte å utnytte ressursene bedre.

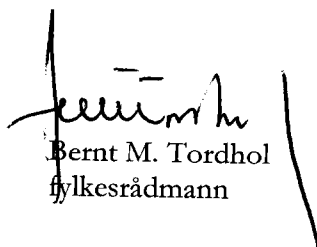
7. Andre forslag

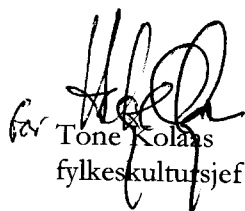
a. Åremål for produsentstillinger

Produsentarbeid er et krevende skapende arbeid. Difi foreslår at disse stillingene gjøres til åremålsstillinger.

b. Unngå seksjonering

Det har vært vurdert en seksjonering av konsertavdelingene i en kunstnerisk og en administrativ enhet. Dette anbefaler difi-rapporten ikke.

Bernt M. Tordhol
fylkesrådmann

Tone Kolås
fylkeskultursjef